

Rekenkamercommissie gemeente 's- Hertogenbosch

Leden:

Drs. I. Caminada (extern lid en voorzitter)

Mevr. Ir. S. D. Duives-Cahuzak (raadslid)

R. Verdam (extern lid)

Mr. M.C.J.G. van Vugt (extern lid, plv. vz)

Vacature (raadslid)

Secretaris: mevr. drs. D.A. Steenbeek

Email dest@s-hertogenbosch.nl

Tel. 073 6159516

Onderzoeksprogramma 2005-2006

April 2005

1 Inleiding

De rekenkamercommissie is afgelopen januari van start gegaan met haar werkzaamheden. In april heeft zij het document 'Doel en uitgangspunten van de rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch' vast gesteld waarin het doel, uitgangspunten en de positionering van de commissie staan beschreven. U vindt dit in de bijlage van deze rekenkamercommissiebrief.

Een spannend jaar natuurlijk voor deze nieuwe commissie. Zij zal met dit eerste onderzoeksprogramma al

een bijdrage proberen te leveren aan de doeltreffendheid (en doelmatigheid) van beleid en in het verlengde daarvan aan de controlerende en kaderstellende rol van de raad.

Lees hierover overigens meer in bovengenoemd document.

Dit onderzoeksprogramma loopt tot/met het voorjaar van 2006 in verband met de verkiezingen die in dat jaar in maart plaatsvinden. Deze kunnen gevolgen hebben voor de bezetting van de rekenkamercommissie wat betreft de raadsleden. Om die reden wordt het tweede onderzoeksprogramma waarschijnlijk rond mei/juni 2006 gepresenteerd aan de raad. In maart van elk jaar rapporteert de rekenkamercommissie over de resultaten van het onderzoeksprogramma van het jaar daarvoor.

Verantwoording voorbereiding onderzoeksprogramma

Voor het onderzoeksprogramma van 2005-6 heeft de commissie zich vanwege de aanloopfase nog niet in de meest brede zin kunnen oriënteren op mogelijke onderzoeksonderwerpen. Zij zal daar in de tweede helft van dit jaar een aanpak voor vaststellen.

De raad heeft de rekenkamercommissie een formeel verzoek gedaan waarin hij vraagt het terrein van de volkshuisvesting te onderzoeken. De rekenkamercommissie heeft hierop positief gereageerd omdat het hier gaat om een maatschappelijk zeer relevant onderwerp dat qua bestuurlijke aansturing bovendien complex is.

Een maatschappelijk effect van te kort schietend beleid kan zijn dat er (kwalitatieve) woningnood ontstaat. De rekenkamercommissie hoopt met dit eerste onderzoek een kwalitatief stevig en solide onderzoeksrapport op te leveren met leereffecten voor het bestuur en het ambtelijk apparaat waar ook de burger direct profijt van kan hebben.

Daarnaast heeft de rekenkamercommissie in deze startfase gekozen voor drie andere onderzoeken. Hiermee wil zij uitdrukkelijk aangeven dat zij zowel in de keuze van de onderwerpen als in de aanpak van het onderzoek mogelijkheden ziet om een bijdrage te leveren aan een beter functionerende gemeente. Tegelijkertijd biedt deze keuze de rekenkamercommissie de mogelijkheid 'te oefenen' met verschillende onderzoeksmethodieken. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- een verkenning van adequate sturingsmogelijkheden op het terrein van *bereikbaarheid van de binnenstad en parkeren* met behulp van een expertmeeting (resultaten voorjaar 2006);
- de *informatievoorziening als voeding van de vertegenwoordigende rol* van de raad (resultaten februari 2006);
- *lokale lasten*: ontwikkeling in de tijd en in vergelijking met andere gemeenten (presentatie in het jaarverslag 2005).

2 Onderzoek 2005-6

Doel en uitgangspunten

De rekenkamercommissie van gemeente 's-Hertogenbosch wil met haar onderzoek een bijdrage leveren aan het *verbeteren van het functioneren van de gemeente*. Het accent zal hierbij vooral liggen op de doeltreffendheid (en doelmatigheid) van beleid, met speciale aandacht voor de maatschappelijke effecten en de *politieke sturing van de raad* hierop. In het verlengde hiervan kan *de kaderstellende (politieke) rol van de raad verder worden verbeterd*: heeft de raad in zijn kaderstelling heldere keuzes gemaakt, een kwalitatief dan wel kwantitatief meetbaar doel gesteld met een daarbij aangegeven tijdsperiode en budget? Heeft het college dit kader aanvaard en is het gestelde ambitieniveau in balans met de beschikbare middelen? In hoeverre is met andere woorden sprake van *een geloofwaardige overheid*?

Welke onderzoeken gaan we doen?

Voor zowel het opstellen van de groslijst van mogelijke onderwerpen, als voor het verkrijgen van informatie voor toetsing aan de selectiecriteria, heeft de commissie een aantal bronnen geraadpleegd. Bijvoorbeeld de raadsagenda van het afgelopen jaar en de bijbehorende raadsstukken, onderzoeken door de raad, andere (openbare) bronnen zoals literatuur, tijdschriften, kranten en websites. Daarnaast heeft de commissie het formele verzoek van de raad ontvangen voor een onderzoek op het gebied van volkshuisvesting (wonen). De secretaris heeft ten slotte met betrokken ambtenaren van de gemeente over ambitie en beleid gesproken. De toetsing aan de selectiecriteria heeft geleid tot het volgende onderzoeksprogramma.

Onderzoek naar rollen, instrumentarium en ambitie op het gebied van WOONBELEID

De raad constateert in zijn formele verzoek aan de rekenkamercommissie onderzoek te doen naar het volkshuisvestingsbeleid, dat de doelstellingen voor aantallen woningen en de woondifferentiatie al jaren niet worden gehaald. Dit is weliswaar een landelijk beeld maar geen enkele overheid is geloofwaardig naar haar burgers als jaar na jaar de doelstellingen niet worden gehaald.

De commissie richt haar onderzoek op de doeltreffendheid van het woonbeleid, op de kaderstellende en controlerende rol van de raad op dit beleidsterrein en op aanbevelingen hoe deze verbeterd kunnen worden en beter kunnen worden gefaciliteerd. *Zoekt en krijgt de raad voldoende momenten om te kunnen (bij)sturen op de kaders en wordt hij hierin adequaat gefaciliteerd door het college, is voor de commissie een belangrijke vraag.*

Uitvoering door extern onderzoeksbureau.

Juni – januari 2006 (presentatie aan de raad)

De informatievoorziening als voeding van de vertegenwoordigende rol van de raad

Hoe is in het algemeen de oriëntatie van de raad op wat er leeft en speelt in de stad (maatschappelijke ontwikkelingen)? Welke bronnen gebruiken raadsleden en welke verbeteringen (op de sturing) in de informatievoorziening van de raad zijn mogelijk zodat deze zijn volksvertegenwoordigende rol beter (efficiënter en effectiever) kan uitoefenen?

Uitvoering door extern onderzoeksbureau.

September – februari 2006 (presentatie aan de raad)

Ontwikkeling lokale lasten, ook in vergelijking met andere gemeenten

Hoe is de ontwikkeling van de prijzen van een gemiddeld pakket diensten (excl. de OZB en excl. gemaximeerde diensten) in 's-Hertogenbosch de laatste 10 jaar en hoe verhouden deze diensten zich tot andere 'vergelijkbare' gemeenten? Welke opvallende zaken (sterke stijgingen, grote verschillen met andere gemeenten) doen zich voor?

Quick scan.

Mei – maart 2006 (presentatie resultaten in het jaarverslag van 2005)

Bereikbaarheid binnenstad/parkeren

Wat is voor een stad als 's-Hertogenbosch een reëel ambitieniveau als het gaat om de bereikbaarheid van de binnenstad? Welk kader (van samenhangende keuzes) is denkbaar?

Kunnen deze keuzemogelijkheden ook SMART worden geformuleerd? Welke instrumentarium is in het kader van bereikbaarheid van de binnenstad denkbaar en in hoeverre wordt het benut?

Welke verbeteringen (op de sturing) in de informatievoorziening van de raad zijn mogelijk zodat deze zijn kaderstellende en controlerende rol beter (effectiever) kan uitoefenen?

Dit onderzoek wordt in de vorm van een expertmeeting uitgevoerd.

September – mei 2006 (presentatie aan de raad)

2 Aandachtspunten in 2005-6

Voor het eerste jaar van de rekenkamercommissie is van belang dat zij met haar werk bekend wordt bij de raad en de burgers die de raad vertegenwoordigt. Daarnaast moet zij binnen de gemeentelijke organisatie een profiel krijgen als orgaan van de raad dat met behulp van onderzoek een bijdrage levert aan het verbeteren van de doeltreffendheid van beleid en de politieke sturing van de raad daarop. Veel energie zal zij dus richten op de communicatie rondom het onderzoek, ook richting doorwerking van de aanbevelingen uit dat onderzoek.

Daarnaast heeft de rekenkamercommissie een maatschappelijke omgeving waarin bijvoorbeeld andere rekenkamercommissies opereren en zich interessante (onderzoeks)ontwikkelingen voordoen waarmee de commissie haar werk verder kan verbeteren en professionaliseren. Voor 2006 (naar verwachting na de zomer) staat een evaluatie van (het werk van) de rekenkamercommissie gepland.

3 Financieel overzicht

De rekenkamercommissie heeft de volgende begroting voor 2005 vastgesteld.

Totaal budget	103.000
1. Personele lasten (secretaris)	-/-42.630
2. Presentiegelden vergaderingen	-/-7.800
3. Opleiding commissieleden	PM
4. Onderzoek	-/-52.570
a. Wonen	-/-30.000
b. Onderzoek en vt rol raad	-/-15.000
c. Bereikbaarheid parkeren (50%)	-/- 5.000
d. Lokale lasten	PM
Diversen/onvoorzien	-/-2.570

4 Vooruitblik/groslijst voor 2006

Nieuw onderzoek: heeft u suggesties?

Op dit moment staan twee onderwerpen op de groslijst van de rekenkamercommissie die in principe in aanmerking komen voor een onderzoek in 2006 of 2007. Of dit ook zal gebeuren is mede afhankelijk van actuele ontwikkelingen, bijvoorbeeld van de nieuwe raad die als gevolg van de verkiezingen in maart 2006 wordt samengesteld. De raad is te allen tijde in de gelegenheid formele verzoeken te doen aan de rekenkamercommissie. Bovendien hoopt/verwacht de rekenkamercommissie dat ook anderen zich geroepen voelen met suggesties te komen voor onderzoek. Dit kunnen burgers zijn of lokale maatschappelijke organisaties of bedrijven maar ook bijvoorbeeld ambtenaren of collegeleden van de gemeentelijke organisatie. De rekenkamercommissie is dankbaar voor alle suggesties. Zij zal die ook toetsen aan de criteria die zij heeft gesteld en rekening houden met de samenstelling van het gehele onderzoeksprogramma. Voor zover dat in haar vermogen ligt, ook afhankelijk van het aantal suggesties, zal de rekenkamercommissie de indiener van de suggestie berichten over haar besluit en de motivering daarbij.

Burgerparticipatie

Welke verwachtingen wekt de gemeente bij de burger en hoe maak de gemeente deze waar? In hoeverre betreft de gemeente interne en externe partijen (burgers en organisaties) bij de beleidsontwikkeling of – evaluatie? Is er een vaste werkwijze voor het betrekken van partijen, zo ja, hoe ziet deze werkwijze er uit? Dit zijn enkele voorbeelden van vragen die de commissie zich stelt als het gaat om burgerparticipatie.

Subsidiebeleid

In de oriëntatie op subsidiebeleid is vooral de systematiek geschetst langs de lijn van stedelijke voorzieningen en overige, meestal aan vrijwilligers, verstrekte subsidies. De commissie zou nog breder willen kijken naar het geld dat bijvoorbeeld in het kader van GSB, accommodatiebeleid en onderwijsachterstandenbeleid wordt verstrekt aan derden.

Onduidelijk is wat de visie van het gemeentebestuur op het welzijns/cultuur/onderwijsbeleid is. Hoe verloopt het feitelijke subsidie/investeringstraject (van aanvraag naar toekenning). De kaderstelling, of eigenlijk het ontbreken er van, de uitvoering van dat kader door het college, is voor de raad een weinig transparant en betekenisvol proces. De rekenkamercommissie acht dit een onderzoeksterrein waarop de nodige leereffecten kunnen worden geboekt.

Deze groslijst zal in de loop van het jaar verder worden gevuld met nieuwe onderwerpen die om onderzoek vragen. Hiertoe zal de commissie actief de nodige bronnen raadplegen en gesprekken voeren binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.